

Dzisiaj pomówimy o piłach do drewna, którymi zajmujemy się od strony praktycznej. Ale zanim to nastąpi zapraszamy Czytelników do udziału w kolejnym konkursie.

Przerzynanie drewna

Drewno możemy przeryzać w dwóch kierunkach anatomicznych: wzdłuż włókien i w

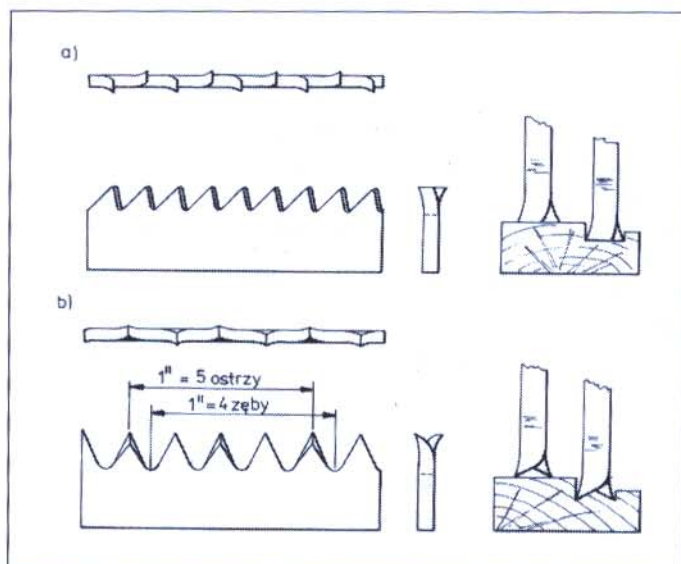
poprzek włókien, a więc wzdłuż słoików i w kierunku do nich prostopadłym. Przerzynanie może odbywać się również w kierunku pośrednim, tzn. wzdłużno-poprzecznym (np. po liniach krzywych). W zależności od kierunku przeryzania

drewno będzie różnie poddawano się metalowym zębom piły. Stąd też inny rodzaj uzębienia będzie stosowany w piłach do przeryzania wzdłużnego, a inny do poprzecznego. Ale są jeszcze piły z tzw. uzębieniem uniwersalnym. Będą się one nadawały zarówno do przeryzania wzdłuż, jak i w poprzek włókien, a także w kierunku poprzeczno-wzdłużnym.

Brzeszczoty pił różnią się od siebie wielkością i kształtem zębów. Z wielkością zębów związana jest ich wzajemna odległość, a więc liczba zębów przypadająca na jednostkę długości, tzn. na 1 cal.

Do cięcia zgrubnego, gdy potrzebujemy szybko przeryzać kawałek drewna, ale nie zależy nam na jakości cięcia, przeznaczone są piły wyposażone w 3-5-7 zębów na cal. Bardziej precyzyjne piły używane do "zas-

PIŁY DO DREWNA

■ Rys.1. Zęby piły do cięcia: wzdłuż włókien (a) - ostrzenie proste; w poprzek włókien (b) - ostrzenie skośne

dnicznych prac” będą miały 7-9 zębów na cal. Natomiast piły do prac precyzyjnych mają brzeszczoty zawierające 9-13 zębów na cal.

Rys. 1 pokazuje użębienie najpopularniejszych pił: a) zęby piły do wzdłużnego przerywania drewna i b) zęby piły do przerywania poprzecznego.

Różnią się one nie tylko kształtem, ale, co ważniejsze, piły do przerywania wzdłuż włókien ostrzone są zawsze prosto, a do przerywania w kierunku poprzecznym - skośnie (patrz rysunek).

Piły stolarskie, dzielimy na kilka rodzajów ze względu na rodzaj brzeszczotu.

Musimy jednak pamiętać, że to nie kształt zewnętrzny piły, ale użębienie decyduje o jej zastosowaniu.

Leżące obok siebie, tradycyjne, naprężane, ramowe piły stolarskie (a ściślej ciesielskie), swoim wyglądem mogą się na pierwszy rzut oka niczym nie różnić, a jednak wprawny stolarz od razu określi, która z nich jest krawężnicą, która poprzecznica, a która np. odsadnica.

Z kolei, piły chwytowe nie naprężane, różniące się zasadniczo od siebie wyglądem, nie zawsze muszą mieć z góry określone

Rozwiązanie konkursu

Konkurs "Narzędzia wiertarskie w tradycji stolarskiej" ogłoszony w numerze 6/93 "Młodego Technika", został rozstrzygnięty. Główną nagrodę, profesjonalną wiertarkę elektryczną firmy AEG ufundowaną przez "Atlas Copco" - oddział w Warszawie, otrzymuje

JAN BIALECKI
z GDANSKA-OLIWY
Gratulujemy!

A oto fotografia przesłana przez laureata i fragment listu opisującego jego narzędzie:

"Jak widać na zdjęciu (...) brakuje tulejki drewnianej na wykorbieniu (...) - Uchwyt mocujący wiertło jest odkuty w całości wraz z korbą. "Dziura", w którą kładzie się świdra jest kwadratowa, u góry zwężona, opatrzona śrubą dla mocowania świdra. (...) Dodać tylko należy, że gwint jest całowy, a śruba oryginalna miała leb kwadratowy też wymiaru całowego."

To tylko fragment listu, który zawiera również szczegóły dotyczące rodzinnego pochodzenia przedstawionej korby. Jeszcze raz gratulujemy, a pozostałym uczestnikom życzymy sukcesów w kolejnych naszych konkursach. Nagrody pocieszenia, kwartalne prenumeraty "Młodego Technika", otrzymują:

1. **Antoni Kosidor** z Poznania
2. **Barbara Jodelka** z Lidzbarka Warmińskiego
3. **Jarosław Chochla** z Białogardu

użębienie. I tak płatnica przeznaczona zwykle do przerywania drewna wzdłuż włókien, może mieć użębienie umożliwiające przerywanie zarówno wzdłuż, jak i w poprzek włókien. Taka piła będzie również doskonała do przerywania sklejki, której poszczególne warstwy mają wzajemnie prostopadły układ włókien.

Jeżeli mamy wątpliwości, jaką piłą dysponujemy, możemy posłużyć się prostym sposobem. Rys. 2 przedstawia schematyczny zarys różnych rodzajów użębienia pił. Brzeszczot naszej piły układamy płasko, na twardym podłożu, na nim kładziemy zwykłą kalkę maszynową lewą stroną do góry, na niej niewielki

Uwaga! KONKURS!

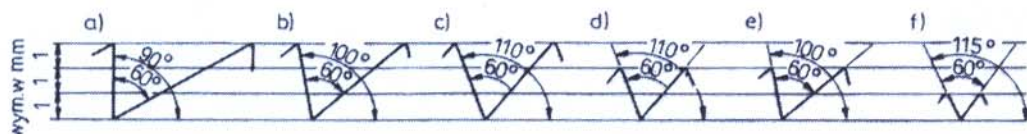
Stawką naszych zmagañ będzie... piła ufundowana przez amerykańską firmę S T A N L E Y (patrz fotografia) oraz 3 kwartalne prenumeraty "Młodego Technika".

Warunki konkursu:

1. Prosimy podać prawidłową (pełną) nazwę piły - nagrody pokazanej na fotografii.
2. Czy zęby u wszystkich rodzajów pił są rozwierane, czy nie?
3. Co to znaczy, że piła ma użębienie o określonej podziałce?

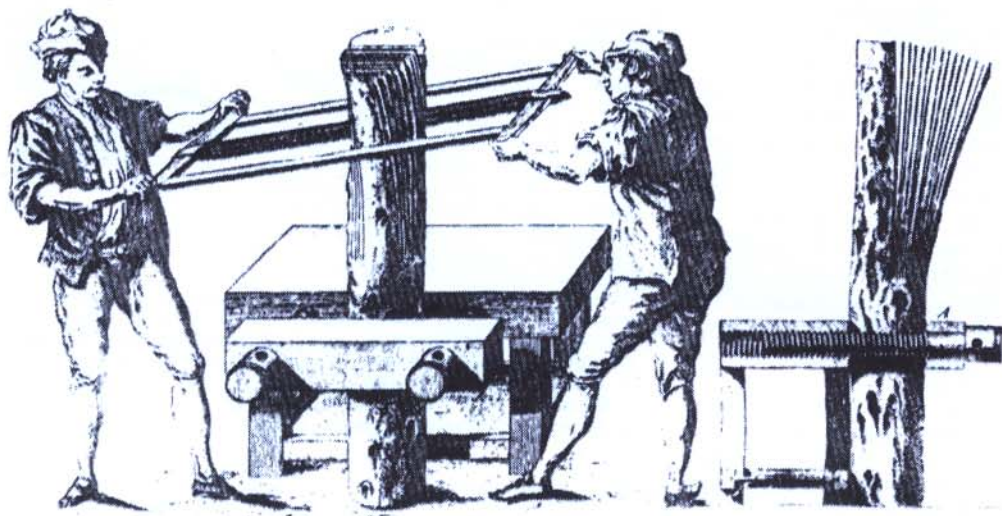
Czekamy na listy, a nagrody... na zwycięzców.

■ Rys. 2. Kształt i wielkość zębów różnych rodzajów pil

■ Rys. 3. Praca piłą rozdzielczą do kłód, rysunek pochodzi z połowy XVIII w.

arkusik kalki technicznej. Powierzchnię kalki technicznej przecieramy lekko, wzdłuż linii zarysu zębów, miękkim ołówkiem. Po przeciwnej stronie kalki otrzymamy w ten sposób

wiwny ślad kształtu zębów naszej piły. Teraz wystarczy kalkę techniczną z naniesionym rysunkiem przyłożyć do rysunku wzorca (być może trzeba będzie przedłużyć linie krawędzi jed-

nego z zębów, aby rysunek był większy - kąty nie ulegną przy tym zmianie) i określić rodzaj naszego brzeszczotu.

Piotr Kreyser

■ Rys. 4. Tradycyjna, współczesna stolarska (ciesielska) naprężana piła ramowa (ULMIA - Niemcy): 1 - przednie ramię piły, 2 - tylne ramię piły, 3 - rozpierak, 4 - kręcony drut metalowy, 5 - nakrętka motylkowa do naprężania brzeszczotu, 6 - wymienny brzeszczot piły, 7 - blaszki łączące brzeszczot z rączkami piły, 8 - rączka piły, 9 - klin, 10 - wkładka zapobiegająca skręcaniu ramienia piły, 11 - przednie ramię piły - przekrój podłużny

